

نمایشگاه یازدهم انرژی‌های تجدیدپذیر، ضرورتی برای شرایط خاص

سعید مهذب ترابی / رئیس انجمن مدیریت مصرف انرژی ایران

یازدهمین نمایشگاه بین‌المللی انرژی‌های تجدیدپذیر در شرایطی برگزار می‌شود که کشور در شرایط خاص اقتصادی قرار گرفته است. این نمایشگاه به‌طور قطع می‌تواند دستاوردهای مؤثر و عملی برای عبور از این شرایط در بخش انرژی ایجاد نماید.

در طول چند دهه اخیر، راهبرد فرهنگ استفاده صحیح از انرژی‌های نو به‌عنوان یک راهبرد اساسی در کشورهای توسعه‌یافته مدنظر قرار گرفته است و با استفاده از این جهت‌گیری تا حدود زیادی به اهداف راهبردی خود در کنترل و تأمین بموقع انرژی نیز دست یافته‌اند. آژانس بین‌المللی انرژی کاهش تا ۴۰ درصد شدت نیاز مصرف انرژی را تا سال ۲۰۳۰ هدف‌گذاری نموده است، به‌گونه‌ای که علی‌رغم افزایش جمعیت جهانی و ایجاد نیازها و زمینه‌های مصرف جدید انرژی میزان مصرف نهائی انرژی به کمتر از میزان مصرف در سال ۲۰۰۵ برسد. آژانس بین‌المللی برآورد نموده است که کاهش شدت نیاز مصرف انرژی، از طریق فرآیندهای افزایش کارایی تا ۵۴ درصد فرآیندهای توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر و زیست‌توده (Biomass) تا ۲۳ درصد، انرژی هسته‌ای تا ۹ درصد و فرآیندهای دیگر تا ۱۴ درصد تحقق یابد.

برنامه راهبردی مدیریت انرژی در دنیا، کاهش حداکثری نیاز مصرف تعدیل‌شده از منابع تجدیدپذیر انرژی است.

علاوه بر موارد فوق؛ توسعه استفاده محلی و تجهیزاتی از انرژی‌های تجدیدپذیر، میکروتوربین‌های پربازده، گسترش خودروهای برقی و مولد و فضای عمومی دیجیتالی و هوشمند جامعه جهانی، متغیرهای محیط زیستی، بحران‌های اقتصادی و حتی انتقال برق از طریق امواج، باعث گردیده است که تصویر و برآوردهای نیاز انرژی جهان در چند دهه آینده مبهم و غیرقابل پیش‌بینی گردد.

شرایط ذکرشده فوق، بیانگر لزوم تجدید نظر کلی در برآوردهای پیشین نیاز مصرف انرژی و بالطبع میزان و مدل سرمایه‌گذاری در این بخش است. به‌نظر می‌رسد که باید در مدل‌های سرمایه‌گذاری ساخت نیروگاه‌های بزرگ، خطوط انتقال طولانی و با ولتاژ بالا و حتی شبکه‌های محلی برق تغییرات بنیادی انجام شود و شاید با تصویر آتی از انرژی، اصلاً نیازی به این قبیل سرمایه‌گذاری‌ها نباشد و جهان عاری از نیروگاه‌ها و شبکه‌های برق شود و انرژی مورد نیاز بشریت فقط از طریق افزایش کارایی و توسعه کاربرد منابع تجدیدپذیر تأمین می‌شود.

در شرایط فوق، نیاز به تعریف جدیدی از اقتصاد انرژی است. بازارهای بورس انرژی به شدت متنوع و محلی خواهند بود و تنظیم‌کننده بازارهای انرژی با توجه به نیازهای جدید بازتعریف می‌شوند.

در کشور ما طی چند دهه اخیر، رشد مصرف انرژی حدود ۱۰ درصد بوده است که بی‌شک علاوه بر اینکه امکان سرمایه‌گذاری سخت‌افزاری و مالی برای تأمین نیاز رشد مصرف فوق فراهم نیست، بلکه ادامه روند موجود در آینده‌ای نزدیک، کشور را به یک واردکننده حامل‌های انرژی تبدیل می‌نماید. لذا به منظور بُرون‌رفت از چالش فوق، براساس سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری و تکالیف مندرج در برنامه‌های توسعه، مقرر شده است که شدت مصرف انرژی در پایان برنامه ششم توسعه به ۵۰ درصد وضعیت فعلی کاهش یابد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که به‌طور متوسط می‌توان با سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، اجرای هدفمند برنامه‌ها و به‌کارگیری رویکردهای مختلف؛ اقتصادی، حقوقی، فنی، آموزش و آگاه‌سازی تا ۳۰ درصد در مصرف انرژی صرفه‌جویی نمود و همچنین با توجه به پتانسیل بسیار خوب توسعه استفاده از انرژی‌های نو امکان تأمین بخش بزرگی از انرژی مورد نیاز کشور از طریق فوق وجود دارد.

همان‌گونه که اشاره شد تفکر توسعه‌ای و احداث نیروگاه‌ها و شبکه‌های انتقال و توزیع به‌ویژه در صنعت برق دیگر پاسخگوی نیاز روزافزون مصرف انرژی نیست و بایستی برای تأمین انرژی مورد نیاز، به مدیریت مصرف و ارتقای کارایی انرژی و توسعه استفاده از انرژی‌های نو با رویکرد عملیاتی و کاربردی و با باور قلبی و اراده جدی نگریده و همچنین ساختاری منسجم و حکومتی برای سیاست‌گذاری آن وجود داشته باشد.

نمایشگاه انرژی‌های تجدیدپذیر در شرایط خاص کشور برگزار می‌شود و باید حداکثر استفاده از این فرصت برای خوداتکائی برای بخش خصوصی مرتبط با انرژی کشور فراهم شود.